

Ko v kraj dospè ta nočni roj,
Kjer družba je bedèla sveta,
Gorjé! pred njo ustavi koj
Mož oboroženih se četa.

Kot lev, ki plane na svoj róp,
Takó na zbégano dvojíco
Divjakov strašnih skoči tróp,
Na Jožefa in na Devico. — —

A jédnemu zmechá srcé
Obrazek Jezusov premíli;
In čúdo, glej, družine se
Na mah razbojnik ta usmíli!

Pred drugi svójimi celó
Z močjó jo brani in nasvétí;
In naposléd se mu vdadó,
Prizanesó družini svétí. —

Bogato pa popláčano
Mu to usmíljenje je bilo.
Legenda nam pové kakó
In kdaj je bil prejel plačilo:

Ko križan bil ta tolovaj
Na Jezusovem desnem kraji,
Mu Jezus je obljúbil raj
Rekdò: „Še dan's boš z máno v raji!“

dr. H. Z.

Mala dobrotnika.

okler ima človek v obilosti vsega, česar potrebuje, lahko in ugodno mu je življenje. Takemu človeku ni treba misliti, kaj bode jedel jutri in kako se bode oblekel, on le seže v omaro ali skrinjo, vzame si denarja in si naroči, česar mu je treba.

A vse drugače je to pri siromaku, ki nima, česar mu je najpotrebnejše za življenje, to je: hrane. Vi, ljubljenci moji, ki čitate te moje vrstice, gotovo še niste okusili takega uboštva, ali v šoli ste vže imeli gotovo take ubožčke okolo sebe, ki so ob hudi zimi zaradi uboštva ostajali v šoli čez kosilo. Ko ste vi opóludne veselo prihiteli domóv ter našli vže pogrneno mizo, sedeli so oni siromaški otroci v šolskih klopéh in so bili veseli, ako so našli kak košček suhega kruha v svoji torbici, a še bolj so bili veseli, da so smeli ostati v gorki šolski sobi, ker domá niti gorke sobe niso imeli.

Kaj nè, otroci, to je pač ubožno življenje? Jélite, da so to sirote, katerim je treba pomagati v taki bédí?

* * *

V bližnji okolici mesta Radinovca je razsajala pred nekoliko leti huda lakota. Ljudem, ki so bili drugače pridni in delovni, nestalo je hrane in denarja. Bila je zeló slaba letina; ljudje so komaj toliko pridelali, da bi se bili skromno preživeli čez zimo. In še od tega malega, kar so pridelali, prodati je bilo treba nekaj, a nekaj pridržati za živež. Nastopila je zima, huda zima, — ljudje niso imeli hrane, ne obleke, ne drv pri hiši. Še celó sená jim je nestalo, da niso mogli živine nakrmíti. Kravice, ki so poprej dajale po nekoliko litrov mleka na dan, dajale so ga zdaj komaj po pol litra, največ po liter; a kaj je pol litra, kaj liter mleka za obilo

družino, če ni ne soli, ne moke, ne drv, ne drugih najpotrebnejših stvari pri hiši. V taki bédi so morali ubožni ljudje prodati zadnjo živinčo iz hleva, da so si kupili potrebne hrane. Živina, zaradi pomanjkanja krme suha in slaba, morala se je prodati skoraj pod nič. — V mesto Radinovec se je raznesla žalostna vest, da po bližnjih vaséh ni več nobenega živinčeta pri hiši, vse so morali ljudje prodati, da si podaljšajo življenje vsaj za nekaj dni. Vrh tega je nastala ostra zima, sneg je zapadel na meter visoko; ljudje niso mogli iz vasij, niti drugi k njim v vas — bil je to velik križ in nadloga.

V mestu Radinovcu, kamor so dohajali vsak dan žalostni glasovi iz okolice, bilo je vse vznemirjeno, ko se je slišalo, da po nekaterih vaséh tudi ljudje vže umirajo od gladi. Domači gospod župnik je v nedeljo z lece opisoval prežalostno stanje bližnjih sosedov ter prosil v imenu Božjem in Zveličarjevem, da naj vsak, kdor le količkaj premore, pomaga siromakom, ki so v največji sili in potrebi. Zbralo se je tudi nekoliko dobrosrčnih meščanov, ki so osnovali poseben odbor za nabiranje dobrovoljnih doneskov, bodi-si v denarjih ali živežu za stradajoče okoličane. Vsak najmanjši dar se je vzprejel z hvaležnostjo in oddal na dotično mesto.

Tudi iz Radinovske šole so prihiteli nekega dne otroci domov in rekli: da bode gospod učitelj nabiral darove za stradajoče siromake v okolici. Dobri in usmiljeni otroci so prosili stariše, naj bi pomagali siromakom. In res, ni ga bilo otroka, ki bi ne bil vsaj nekaj prinesel, da se odpomore v najhujši sili. Nabral je gospod učitelj v nekoliko dneh precejšno število obnošene obleke, gorkih klobukov, suknj in črevljev; vrhu tega tudi moke, masti, drv in denarja. Vse to se je takoj odposlalo v óne kraje, kjer bila je béda največja, da se razdeli mej ubožce. Oh, ko bi bili slišali, otroci, kakó so ti bédniki blagoslavljali svoje dobrotnike, ter molili in prosili Boga, da bi jim vsak, še takó majhen dar povrnil stotéro!

* * *

Neko nedeljo zvečer so priredili prebivalci mesta Radinovca večerno zabavo s tombolo na korist stradajočim v okolici. Za to zabavo so nabirali nekoliko dni poprej različne stvari, da bi jih imeli pri tomboli za dobitke. In v kratkem se je bilo nabralo lepo število mnogovrstnih stvari v vrednosti nekoliko sto goldinarjev. Vse te lepe stvari so darovali sevéda prebivalci mesta Radinovca in zvečer so kupovali tablice s števili, kakor je to pri vsaki tomboli običajno. Kdor je dobil kak dobitok, odnesel si ga je domov za spomin, a denarji, ki so se izkupili za prodane tablice, obrnil se je za stradajoče v okolici.

Mej ónimi, ki so podarili kako stvar kot dobitok za tombolo, bila sta tudi Novakova Vida in njen bratec Janko. Oba sta hodila v domačo mestno šolo, in od tistih mal, ko jim je gospod učitelj v šoli pripovedoval o veliki in neznósní bédi bližnjih okoličanov, nista imela mirú, vedno sta premišljevala, kako bi tudi ona dva kaj pripomogla v korist ubogim stradajočim. Zamán sta ju oče in mati opozarjala, da se je v ta blagi namen vže toliko nabralo, da se bode siromakom v okolici zdatno pomagalo, da se je tudi iz mestne blagajnice dovolila precejšna vsota denarja v podporo ubogim, da so precejšne vsote darovali tudi vlada, škof in drugi mestni odličnjaki, vse zamán — Vida in Janko nista bila s tem zadovoljna.

Nekega dne popóludne stopita oba pred očeta in mater ter ju s povzdignjenima rokama prosita, da bi jima dovolila storiti za siromake to, kar sta se namenila.

„Nù, in to bi bilo?“ vprašata radovedno oče in mati.

„Nè, nè, povedati nočeva“ — odgovorita brat in sestra, poprej nam morate obljubiti, da smeva storiti, kar sva se namenila.

„Nu, pa vama bodi v imenu božjem,“ rečeta oče in mati.

„Jaz sem se namenila vse svoje igrače podariti za tombolo v korist stradajočim siromakom,“ reče odločno in veselo brdka deklica Vida.

„In jaz podarim svojo prirodopisno knjigo s slikami, katero mi je podaril krstni kum,“ reče Janko.

Gorki poljubki očeta in matere so bili odgovor tem lepim besedam, ki so potekle iz tako nežnega in dobrega srea njiju otrok. Zna se, da sta oče in mati tej plemeniti prošnji rada ustregla. Jokala sta se od veselja, a otroka sta odhitela v sobo, da pripravita vsak svoje darove. Vida je pobrala vse svoje igrače iz omare a Janko je vzel svojo „prirodopisno knjigo s slikami,“ da jo še jedenkrat vidi, predno jo podari v dobrodelni namén.

* * *

Po končani večerni zabavi, pri kateri se je precejšna vsota denarja nabrala, pripovedoval je neki gospod zbranim gostom o lepem dejanji Novakove Vide in njenega bratca Jankota.

Slučajno se je zgodilo, da je Vidine igrače dobila pri tomboli neka zeló imovita gospa, a Jankotov „prirodopis“ mestni načelnik. Od velikega veselja, da sta ravno óna dva dobila te dragocene, iz otroških src podarjene darove, položila sta vsak po 100 goldinarjev v korist stradajočim siromakom.

* * *

Drugi dan je dobila Vida sledeči lastnoročno pisan list od zgoraj omenjene imovite gospé:

„Preljuba moja Vida! Tvoje lepe igrače so zdaj moje in jaz jih smem podariti, komur koli hočem. Nù, jaz mislim, da tega mojega darú najvrédnejša si ti, ker imaš takó plemenito srcé. Rada, prav rada ti jih podarim in želim, da bi tvoje usmiljenje, katero si te dni pokazala do ubogih sirot, nikoli ne ugásnilo v tvojem sreí!

Marija pl. Jelodvorska, graščakinja.

In Janko je prejel list, katerega je lastnoročno pisal mestni načelnik. List slóve:

„Dragi moj Janko! Dobitek pri večerni tomboli, ki mi je napravil toliko veselja, darujem tebi. Res, lepa knjiga je ta „prirodopis,“ iz katerega se učimo spoznavati modrost, vsemogočnost in neskončno ljubezen božjo, katero čuti vsaka, tudi najmanjša živalca na zemlji. In če ljubezen božja ne zapustí niti najmanjšega črvička na zemlji, kako naj bi zapustila človeka, ali še celó tako plemenitega otroka, kakor si ti, Janko moj ljubi! Bog naj te blagoslovi in vódi po vseh potih tvojega življenja!

Anton Trnovec, mestni načelnik.

Tù završujem svojo povest ter mislim, da mi ni treba opisovati ónega velikega veselja, katero sta naredila ta dva lista. Majhni, neznatni darovi naše Vide in njenega bratca Jankota so se izpremenili z blagoslovom božjim v največje in najzdátnejše darove, katere so poklonili mestni prebivalci svojim stradajočim okoličanom.

Lj. T.

Stari urar.

Bilo je, kakor se še spominjam, pred kakimi desetimi leti, da je hodil star mož s torbico preko rame od vasi do vasi ter popraševal pri vsaki hiši, če imajo uro pokvarjeno, in če jo imajo, naj jo dadó njemu, da jo popravi. Prišel je večkrat tudi v našo vasico in prva pot mu je bila naravnost v našo hišo. V sobo stopivši, pozdravil nas je z „hvaljen bodi Jezus Kristus“, stopil k peči, ki je stala v kotu za vrati, ter molče gledal na staro uro, ki mu je visela nasproti. Takòj je našel kako napako, in uro mu je bilo treba dati v popravo.

Ko smo otroci slišali, da je prišel stari urar v vas, pustili smo takòj vse igrače, pritekli k staremu možu v hišo ter ostali pri njem toliko časa, dokler ni stara ura visela zopet na svojem mestu na steni. In rad, zeló rad nas je imel starček okolo sebe; pripovedoval nam je to in óno, in mi smo ga radi poslušali. A ne samó, da smo ga poslušali, občudovali smo tudi njegovo veliko spretnost v popravljani ur. Oj kako smo se čudili staremu možu, da si je upal dotakniti se ure na steni ter se prav nič bal ni, da bi mu padla raz steno. Mi, kar nas je bilo domačih, nobeden bi si ne bil upal, kaj takega storiti. Samó tistikrat, kadar se je ura iztekla, smeli so oče do nje, da so jo navili. In óni stari mož jo je vzel z stene, odprl jo, razpostavil vsa kolesca po mizi, ter zopet vse lepo skupaj sestavil. Če je bil starček posebno dobre volje, pripovedoval nam je o velikih in majhnih urah, pripovedoval o različnih rudah in krajih, po katerih je vže hodil. Molče smo ga otroci poslušali, da-si nismo takrat vsega razumeli, kar nam je pripovedoval o rudah in kovinah, iz katerih so narejena tudi kolesca v naši stari uri. Večkrat nam je dejal, da je sicer ubožen a vender zadovoljen, ker ga imajo ljudje povsod radi in mu dajó zaslužka. V takih pogovorih je bila ura popravljena, obesil jo je stari mož zopet na steno in se poslovil od nas za nekoliko mesecev. Vselej smo gledali otroci s solznimi očmi za njim, in nič bolj želeti, nego to, da bi se stara ura skoraj zopet pokvarila in bi jo prišel popravljat stari mož.

Nekega poletnega dne pride zopet, ali danes ni šel naravnost v hišo k stari uri, nego ostal je zunaj pred hišo, sedel na klop, podprl si glavo v roko in tožil, da je nekaj slab in bolehen. Moja dobra mati je šla takòj v kuhinjo, da mu pripravi gorke in tečne juhe, da se onemogli starček malo okrepča. Jed mu je bila v tek in postal je kmalu zgòvoren. Ker pa mož ni bil vajej prosjačiti in ni vzprejemal nobenih darov, dokler si je mogel z rokama služiti kruha, podaril je mojemu brateu lično drevesno žagico, ki jo je nosil s sebjó. To žagico smo imeli dolgo dolgo za